

Nieuw Nederlands Junior

Opstapprogramma Taal

Groep 6

Domein Lezen

Maak eerst
de instaptoets
en dan
het maatwerk.

Snel, sneller, snelst

1 Wie van de ene plek naar de andere plek wil, moet reizen. Hoe is dat reizen veranderd in de loop van de tijd? We kijken naar de afgelopen 400 jaar. Hoe reisden de mensen toen in Nederland?

Trekschuit (plaatje 1)

- 5 Zo'n 400 jaar geleden reisde bijna iedereen met een trekschuit. Tussen steden waren waterwegen gegraven en naast die kanalen lagen paden. Er konden wel 20 mensen met een schuit mee, over het water. Op het pad ernaast liep een paard dat de schuit trok. Denk niet dat het heel hard ging. De trekschuit ging maar
- 10 7 kilometer per uur. Als je wandelt, loop je ongeveer 4 kilometer per uur. Als je een sprintje zou trekken, liep je al even snel als de trekschuit.

Paardenkoets (plaatje 2)

- Honderd jaar later, in 1700, zag je veel paardenkoetsen in
- 15 Nederland. Die legden in een uur wel 14 kilometer af. Veel sneller dan de trekschuit dus. Daardoor was je sneller op je bestemming. Er was ook een nadeel: de koets hobbelde nogal. Je werd flink door elkaar geschud. Lekker rustig reizen zat er dus niet in.

Stoomtrein (plaatje 3)

- 20 Door de uitvinding van de stoommachine rond 1800 veranderde er veel. Er gingen stoomtreinen rijden. In 1839 werd de eerste spoorlijn in Nederland geopend. De mensen waren eerst wel een beetje bang voor de grote stoomtrein. De trein reed wel 40 kilometer per uur! Dat kon niet goed zijn voor je hersenen. Je hoofd zou misschien uit elkaar
- 25 ploffen. Boeren waren ook doodsbang. Zouden hun koeien nog wel melk geven als de wei vlakbij de rails was? Gelukkig ging alles goed.

Auto en vliegtuig (plaatje 4)

- De techniek ging verder. Stoomtreinen werden in de vorige eeuw vervangen door elektrische treinen. Er kwamen auto's en vliegtuigen.
- 30 In drie uurtjes rijd je tegenwoordig van Groningen naar Maastricht. Met het vliegtuig reis je in dezelfde tijd zelfs tot de stranden van Zuid-Spanje! Dat is nog eens snel en wie weet, is het vervoer over vijftig jaar nog sneller.

de bestemming: De plaats waar je naartoe reist.
het vervoer: Manier van verplaatsen van mensen of dingen.
de schuit: Een platte boot.

1 Lees de tekst.
Lees de zinnen. Hoe kun je het ook zeggen? Kies het juiste antwoord.

- 1 Hoe is het reizen veranderd in de loop van de tijd?
 A Hoe ging het reizen in de tijd dat de mensen nog liepen?
 B Hoe is het reizen veranderd door de jaren heen?
- 2 Tussen steden waren waterwegen gegraven.
 A De wegen tussen de steden liepen vaak onder water.
 B Tussen steden waren kanalen gegraven.

Tip

Zoek de onderstreepte woorden op in regel 2 en regel 7. Om de betekenis te vinden, moet je bij beide woorden een stukje verder lezen.

> M: 1

2 Lees regel 6 en 7.
Kies het juiste antwoord.

- Waarom lag er een pad naast het kanaal?
- A Als er meer dan 20 mensen mee wilden, konden ze over het pad lopen.
 - B Het pad was nodig voor de mensen die het kanaal groeven.
 - C Over het pad liep het paard dat de schuit trok.
 - D Over het pad rende altijd iemand met de schuit mee.

> M: 2

3 Lees 'Paardenkoets'.
Omcirkel *waar* of *niet waar*.

- 1 De koets hobbelde erg. **waar / niet waar**
- 2 De koets ging sneller dan de trekschuit. **waar / niet waar**
- 3 In de koets zat je rustiger dan in een trekschuit. **waar / niet waar**
- 4 Voor de koets waren wegen nodig. **waar / niet waar**

> M: 3

- 4 **Vergelijk de trekschuit met de paardenkoets. Kies de paardenkoets of de trekschuit.**

	de paardenkoets	de trekschuit
Hiermee was je sneller op je bestemming.	☐	☐
Hierin werd je flink door elkaar geschud.	☐	☐
Dit vervoermiddel werd eerder veel gebruikt.	☐	☐
Het werd getrokken door paarden.	☐	☐
Hiervoor werden kanalen gegraven.	☐	☐

Tip

Let op: bij één antwoord kun je twee kruisjes zetten.

> M: 4

- 5 **Lees 'Stoomtrein'. Waarom reden er voor 1800 geen stoomtreinen? Omcirkel het juiste woord.**

De elektriciteit / stoommachine / treinrail was nog niet uitgevonden.

> M: 5, 6

- 6 **Lees de zinnen. Hoe kun je het ook zeggen? Kies het juiste antwoord.**

1 Een paardenkoets legde in een uur wel 14 kilometer af.

- A De koets reed 14 kilometer per uur.
 B Na 14 kilometer gingen de paarden liggen.

2 Lekker rustig lezen zat er dus niet in.

- A Alleen als je zat kon je rustig lezen.
 B Lekker rustig lezen kon niet.

Tip

Zoek de onderstreepte woorden op in de tekst. Je vindt ze in regel 16 en 19.

> M: 7, 8

7 Lees regel 28 en 29.

Kies het juiste antwoord.

Stoomtreinen werden vervangen. Waardoor kon dat?

- A De elektriciteit werd uitgevonden.
- B De snelheid werd uitgevonden.
- C De stoommachine werd uitgevonden.
- D Het vliegtuig werd uitgevonden.

> M: 9

8 Lees regel 2 en 3 en kies het juiste antwoord.

Er staat: Hoe reisden de mensen *toen* in Nederland?

Wat wordt bedoeld met *toen*?

- A 400 jaar geleden
- B tussen 400 jaar geleden en nu
- C in de tijd van de trekschuit
- D in de tijd van de paardenkoets

> M: 10, 11

9 Lees regel 15 en kies het juiste antwoord.

Er staat: *Die* legden in een uur wel 14 kilometer af.

Wie zijn *die*?

- A trekschuiten
- B paardenkoetsen
- C stoomtreinen
- D auto's en vliegtuigen

> M: 12, 13

10 Met welk doel heeft de schrijver deze tekst gemaakt? Kies het juiste antwoord.

- A Hij wilde een leuk verhaal vertellen.
- B Hij wilde informatie geven.
- C Hij wilde vertellen wat hij zelf had meegemaakt.
- D Hij wilde zijn mening geven.

> M: 14

1 Lees de zinnen. Hoe kun je het ook zeggen? Kies het juiste antwoord.

- 1 Als je een sprintje zou trekken...
 - A Als je tijdens het lopen de schuit zou trekken...
 - B Als je een kort stukje heel hard zou rennen...
- 2 Boeren waren doodsbang.
 - A Boeren waren bang om dood te gaan.
 - B Boeren waren heel erg bang.

Tip

Zoek de onderstreepte woorden op. Lees regel 12 (en een stukje terug) en regel 28 (en een stukje verder).

2 Lees 'Trekshuit'. Wat is waar? Omcirkel *ja* of *nee*.

- 1 De trekschuit werd getrokken door een os. **ja / nee**
- 2 Wie rustig liep, ging net zo snel als de trekschuit. **ja / nee**
- 3 Voor trekschuiten werden speciale kanalen gegraven. **ja / nee**
- 4 Heel veel mensen maakten gebruik van de trekschuit. **ja / nee**

3 Lees 'Paardenkoets' en kies twee antwoorden.

- 1 Wat kun je zeggen over de wegen in de tijd van de paardenkoets?
 - A De wegen hadden vaak kuilen.
 - B De wegen waren van glad asfalt.
 - C De wegen waren soms van keien.
 - D Wegen waren er nog niet.

Tip

Kijk ook naar de foto!

- 2 In welke zinnen lees je dat? Kies twee antwoorden.
 - A De koets legde in een uur wel 14 kilometer af.
 - B Je was sneller op je bestemming.
 - C De koets hobbelde nogal.
 - D Je werd flink door elkaar geschud.

4 Kijk naar de afbeeldingen van de trekschuit en de paardenkoets.
Omcirkel het juiste voertuig.

1	Hiervoor waren meer paarden nodig.	trekschuit / paardenkoets
2	Hierin konden meer mensen mee.	trekschuit / paardenkoets
3	Hiervoor was een schipper nodig.	trekschuit / paardenkoets
4	Hiervoor was een koetsier nodig.	trekschuit / paardenkoets

5 Waarom waren veel mensen bang voor de stoomtrein?
Kies twee antwoorden.

- A De trein was groot en de rails lagen vlak bij weilanden.
- B De trein reed op stoom en dat was heet.
- C De trein reed snel en hij maakte veel lawaai.
- D Er konden veel mensen mee en er kwam een spoorlijn.

6 Lees regel 22 en 23.
Wat veranderde er door de komst van de stoomtrein?
Kies *ja* of *nee*.

	ja	nee
1 De mensen konden verder reizen.	☐	☐
2 Het vervoer ging sneller.	☐	☐
3 Koeien gaven minder melk.	☐	☐
4 Soms ontplofte er een hoofd.	☐	☐
5 Treinen konden vracht meenemen.	☐	☐

7 Wat betekenen de onderstreepte woorden? Verbind en maak de zinnen zo af.

Als iets niet heel hard gaat,

dan worden er nieuwe dingen uitgevonden.

Als je sneller op je bestemming bent,

dan is het niet zo gunstig.

Als er een nadeel is,

dan gaat het langzaam.

Als de techniek verder gaat,

dan ben je eerder op de plek waar je wilt zijn.

Tip

Zoek de woorden op in de tekst. Je vindt ze in regel 10, 17, 18 en 31. Weet je het antwoord niet? Lees dan een stukje terug of vooruit.

8 Wat betekenen de woorden? Lees de zinnen en omcirkel *waar* of *niet waar*.

1 De <u>afgelopen</u> 400 jaar zijn de laatste 400 jaar.	waar / niet waar
2 Een <u>kanaal</u> is een ander woord voor een rivier.	waar / niet waar
3 Een <u>uitvinding</u> is iets dat al honderd keer gemaakt is.	waar / niet waar
4 Als je iets <u>vervangt</u> , komt er iets anders voor in de plaats.	waar / niet waar

Tip

Zoek de woorden op in de tekst. Je vindt ze in regel 3, 8, 22 en 32. Weet je het antwoord niet? Lees dan een stukje terug of vooruit.

9 Lees 'Auto en vliegtuig'. Vul het juiste vervoermiddel in.

Met het _____ van Nederland naar Zuid-Spanje duurt net zo lang als met de _____ van Groningen naar Maastricht.

10 Lees regel 9 en kies het juiste antwoord.

Er staat: Denk niet dat *het* heel hard ging.

Wat wordt bedoeld met *het*?

- A het draven van de paarden
- B het graven van kanalen
- C het varen met de trekschuit
- D het wandelen over het pad

Tip

Lees een zin terug én een zin verder.

11 Lees regel 16 en kies het juiste antwoord.

Er staat: *Daardoor* was je sneller op je bestemming.

Wat wordt bedoeld met *daardoor*?

- A doordat de paardenkoets sneller ging dan de trekschuit
- B doordat de trekschuit sneller ging van de paardenkoets
- C doordat er steeds meer paardenkoetsen kwamen
- D doordat zo'n paardenkoets flink hobbelde

Tip

Lees terug, vanaf regel 14.

12 Lees regel 24 en 25 en kies het juiste antwoord.

Er staat: *Dat* kon niet goed zijn voor je hersenen.

Wat wordt bedoeld met *dat*?

- A de stoom die uit de stoomtrein kwam
- B het hobbelen van de paardenkoets
- C het snelle rijden van de trein
- D het uit elkaar ploffen van je hoofd

Tip

Lees vanaf regel 22.

13 Lees regel 32 en kies het juiste antwoord.

Er staat: *Dat* is nog eens snel!

Wat wordt bedoeld met *dat*?

- A reizen met de auto door Nederland
- B reizen met een elektrische trein
- C reizen met het vliegtuig naar Zuid-Spanje
- D reizen met vervoer van de toekomst

Tip

Lees een stukje terug, vanaf regel 28.

14 Wat gebeurde er met vervoermiddelen in de afgelopen 400 jaar?
Kies het juiste antwoord.

De afgelopen eeuwen zijn vervoermiddelen...

- A steeds groter geworden.
- B steeds luxer geworden.
- C steeds sneller geworden.
- D steeds mooier geworden.